

Rada
Európskej únie

V Bruseli 27. júla 2021
(OR. en)

11072/21

ECOFIN 777
RELEX 697
FIN 645

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2021) 416 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE O VONKAJŠEJ ČINNOSTI EIB S ROZPOČTOVOU ZÁRUKOU EÚ V ROKU 2019

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2021) 416 final.

Príloha: COM(2021) 416 final

V Bruseli 26. 7. 2021
COM(2021) 416 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE
O VONKAJŠEJ ČINNOSTI EIB S ROZPOČTOVOU ZÁRUKOU EÚ V ROKU 2019

1. ÚVOD

Mandát na poskytovanie vonkajších úverov (ďalej len „ELM“) udelený Európskej investičnej banke (ďalej len „EIB“) je dôležitým nástrojom, prostredníctvom ktorého Európska únia (ďalej len „EÚ“) poskytuje podporu pre investície v partnerských krajinách. Tento mandát je založený na záruke z rozpočtových zdrojov EÚ, ktorou sa EIB umožňuje zvýšiť poskytovanie úverov mimo EÚ na podporu politik EÚ. Záruka EÚ sa vzťahuje na vymedzené prípady, keď dlžníci nevrátia EIB dlžné finančné prostriedky. Týmto spôsobom záruka EÚ zvyšuje schopnosť EIB znášať riziko.

Právnym základom ELM je rozhodnutie č. 466/2014/EÚ (ďalej len „rozhodnutie o ELM“),¹ naposledy zmenené v roku 2018.² V prípade, že EIB žiada záruku EÚ, platby sa uskutočňujú z Garančného fondu pre vonkajšie opatrenia.³

V rámci mandátu ELM sa podporuje činnosť EIB v predstupových krajinách, krajinách východného a južného susedstva a partnerských krajinách, Ázii, Latinskej Amerike a Južnej Afrike, pričom v súčasnosti je na poskytnutie pomoci oprávnených celkovo 64 krajín. V súčasnom období ELM (2014 – 2020) záruka z rozpočtu EÚ až do výšky 32,3 miliardy EUR na finančné operácie EIB pokrýva prvých 65 % strát, ktoré môžu vzniknúť v rámci zaručeného portfólia. V rozhodnutí o ELM sa stanovujú stropy záruky pre rôzne geografické regióny a subregióny.

V tejto výročnej správe sa uvádza všeobecný prehľad činností EIB v rámci záruky EÚ v roku 2019.⁴ Uvádza sa v nej aj zhrnutie operácií, ktoré vykonáva EIB bez záruky EÚ (t. j. na „vlastné riziko“), s cieľom poskytnúť komplexný obraz o činnosti EIB v regiónoch, na ktoré sa vzťahuje ELM.⁵ Komisia navyše v roku 2019 uverejnila komplexné hodnotenie vykonávania mandátu na poskytovanie vonkajších úverov zo strany EIB od polovice roku 2014 do konca roka 2018.⁶

2. HLAVNÉ VÝSLEDKY

V roku 2019 EIB podpísala v regiónoch, na ktoré sa vzťahuje ELM, finančné operácie v celkovej výške 6,3 miliardy EUR. Z tejto sumy viac ako 4,9 miliardy EUR z operácií EIB

¹ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 466/2014/EÚ zo 16. apríla 2014, ktorým sa Európskej investičnej banke poskytuje záruka EÚ za straty z finančných operácií na podporu investičných projektov mimo Únie (Ú. v. EÚ L 135, 8.5.2014, s. 1).

² Rozhodnutie Rady (EÚ) 2018/412 zo 14. marca 2018, ktorým sa mení rozhodnutie č. 466/2014/EÚ, ktorým sa Európskej investičnej banke poskytuje záruka EÚ za straty z finančných operácií na podporu investičných projektov mimo Únie (Ú. v. EÚ L 76, 19.3.2018, s. 30).

³ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 z 25. mája 2009, ktorým sa zriaďuje Garančný fond pre vonkajšie opatrenia (kodifikované znenie) (Ú. v. EÚ L 145 10.6.2009, s. 10), naposledy zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/409 zo 14. marca 2018.

⁴ Táto správa bola vypracovaná v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 11 rozhodnutia o ELM.

⁵ V súčasnosti používa EIB v regiónoch ELM štyri nástroje uplatňované na vlastné riziko, konkrétne predstupový nástroj (PAF), nástroj na financovanie susedstva (NFF), nástroj pre životné prostredie a opatrenia v oblasti klímy (CAEF) a nástroj na podporu strategických projektov (SPF). Posledné dva nástroje sa okrem regiónov ELM vzťahujú aj na africké, karibské a tichomorské krajiny a zámorské krajiny a územia členských štátov EÚ.

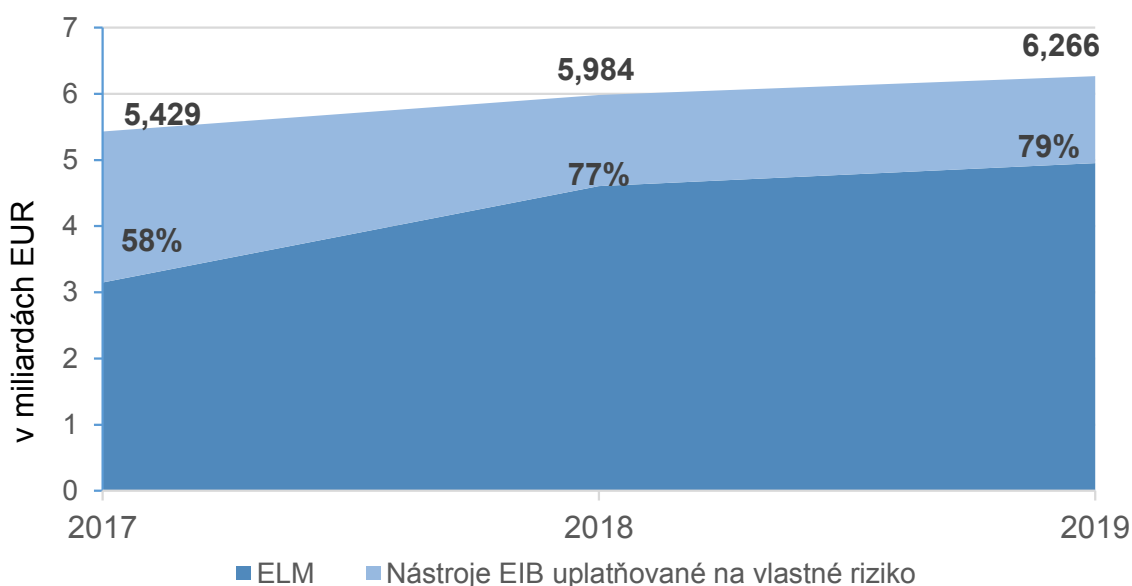
⁶ SWD(2019) 333 final a súvisiace dokumenty, dostupné na adrese https://ec.europa.eu/info/commission-staff-evaluation-european-investment-banks-external-lending-mandate-2014-18_en.

patrí do pôsobnosti ELM (t. j. je krytých zárukou EÚ), čo zahŕňa takmer 56 finančných zmlúv. Zostávajúce operácie sa financujú z nástrojov EIB uplatňovaných na vlastné riziko.

V porovnaní s rokom 2018, keď sa v rámci ELM podpísali operácie vo výške 4,6 miliardy EUR, boli operácie podpísané v roku 2019 približne o 7 % vyššie. Objem operácií EIB vykonávaných na vlastné riziko v krajinách ELM však v roku 2019 klesol o takmer 2 % na 1,36 miliardy EUR.

Graf 1 zobrazuje vývoj úverového financovania v rámci ELM a nástroje EIB uplatňované na vlastné riziko v rokoch 2017 až 2019 (podpísané sumy, s výnimkou zrušených operácií). Počas celého tohto obdobia ťažilo v priemere 72 % financovania EIB v týchto regiónoch zo záruky EÚ.⁷

Graf 1: Ročný vývoj objemu úverov EIB v regiónoch ELM

V súlade s rozhodnutím o ELM sa povaha záruky EÚ líši v závislosti od príslušnej finančnej operácie EIB:

- *Celková záruka*, ktorá sa vzťahuje na kreditné riziká, sa poskytuje na finančné operácie vykonávané s partnermi z verejného sektora (zvyčajne na rozvoj infraštruktúry), ako aj na úvery EIB pre banky alebo spoločnosti, ktoré využívajú štátnu záruku.⁸ Pri prostriedkoch vo výške 4,3 miliardy EUR alebo takmer 87 % finančných operácií podpísaných v rámci ELM v roku 2019 sa využila celková záruka.
- *Záruka na politické riziká* s obmedzenejším pokrytím sa poskytuje na iné operácie súkromného sektora.⁹ V roku 2019 zahŕňala finančné operácie vo výške 617 miliónov EUR.

⁷ Rozdiely oproti sumám uverejneným v predchádzajúcich správach vyplývajú zo zrušených zmlúv.

⁸ Celková záruka EÚ umožňuje EIB upustiť od rizikovej prirážky, ktorú by inak musela zahrnúť do svojej úrokovej sadzby. Z toho vyplýva, že partnerské krajiny alebo ich inštitúcie/spoločnosti si môžu požičať od EIB za výrazne nižšie náklady. Podrobná analýza sa nachádza v dokumente SWD(2019) 333, ktorý sa uvádza v poznámke pod čiarou č. 6, s. 10 – 11, 21 a 33 – 37.

⁹ Záruka na politické riziká sa vzťahuje na nezaplatenie z dôvodu neprevoditeľnosti meny, vyvlastnenia, vojny alebo narušenia či odopretia spravodlivosti pri porušení zmluvy. Nevedie k obmedzenému oceňovaniu rizika v rámci EIB.

Na konci roka 2019 bolo kumulatívne vyplácanie v rámci ELM 2014 – 2020 (8,0 miliardy EUR) na úrovni 36 % podpísaných úverov v čistej výške v porovnaní s 33 % v roku 2018. Najmä v prípade projektov v oblasti infraštruktúry sa finančné prostriedky EIB vyplácajú postupne a v priebehu niekoľkých rokov.¹⁰

3. FINANČNÉ OPERÁCIE

3.1. PREHĽAD NOVÝCH FINANČNÝCH OPERÁCIÍ EIB PODĽA JEDNOTLIVÝCH CIEĽOV

Každá operácia v rámci ELM prispieva k jednému z dvoch „vertikálnych“ cieľov: a) rozvoj miestneho súkromného sektora alebo b) rozvoj sociálnej a hospodárskej infraštruktúry. Okrem toho môžu rovnaké operácie (čiastočne alebo úplne) prispieť aj k „horizontálnym“ cieľom opatrení v oblasti klímy, regionálnej integrácie a dlhodobej ekonomickej odolnosti utečencov, migrantov, hostiteľských a tranzitných komunít a komunít pôvodu.¹¹

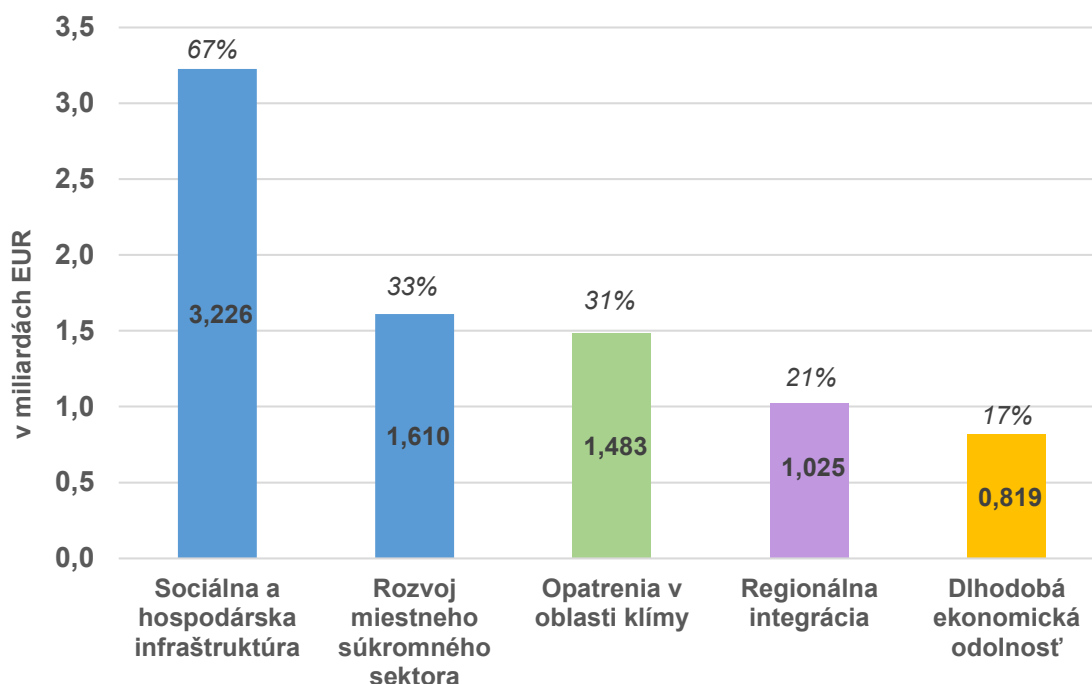
Ako už bolo uvedené, celkový objem investícií EIB podpísaných v roku 2019 v rámci ELM predstavoval 4,9 miliardy EUR. 67 % sa plánuje prispieť na rozvoj sociálnej a hospodárskej infraštruktúry. Očakáva sa, že zvyšnými 33 % sa podporí rozvoj miestneho súkromného sektora, hlavne prostredníctvom zlepšenia prístupu k finančným prostriedkom pre malé a stredné podniky (MSP).

Z celkového objemu operácií podpísaných v rámci ELM v roku 2019 je 31 % prostriedkov určených ako príspevok k cieľom opatrení v oblasti klímy, 21 % k regionálnej integrácii a 17 % k dlhodobej ekonomickej odolnosti (pozri graf 2).

¹⁰ Podrobnejšia analýza vyplatených súm sa uvádza v nedávnom hodnotení vypracovanom útvarmi Komisie – SWD(2019) 333, s. 28 – 30.

¹¹ Článok 3 rozhodnutia o ELM.

Graf 2: Príspevok k dosahovaniu cieľov ELM v roku 2019 (v miliardách EUR)

Poznámka: Jeden projekt môže prispievať k plneniu viacerých cieľov ELM. Ciele opatrení v oblasti klímy, regionálnej integrácie a dlhodobej ekonomickej odolnosti sú prierezovými (horizontálnymi) cieľmi, ktoré sa uplatňujú na všetky projekty, a preto sa prekrývajú s dvoma ďalšími cieľmi. Celkový objem podpísaných operácií v danom roku je súčtom objemu podpisov na rozvoj miestneho súkromného sektora a objemu podpisov na rozvoj hospodárskej a sociálnej infraštruktúry.

Rozvoj miestneho súkromného sektora, najmä podpora MSP

EIB podpísala v roku 2019 operácie v regiónoch ELM na podporu rozvoja miestneho súkromného sektora vo výške 1,8 miliardy EUR, z toho 1,6 miliardy EUR v rámci ELM. Ako hlavný úverový nástroj sa použili úverové linky, a to na poskytovanie úverov MSP a spoločnostiam so strednou trhovou kapitalizáciou, pričom sa podpísali zmluvy pre 9 úverových liniek pre miestnych finančných sprostredkovateľov vo výške 1,51 miliardy EUR s cieľom umožniť im intenzívnejšie riešiť finančné potreby tohto trhového segmentu. V roku 2019 sa podporilo aj 5 nových projektov mikrofinancovania¹² a 4 priame úvery pre spoločnosti.

Kapitálové financovanie zahŕňa menšie objemy a je vo svojej podstate riskantnejšie. V roku 2019 sa podpísalo 94 miliónov EUR pre 8 nových kapitálových fondov. Dva fondy sú zamerané na podporu spoločností s veľkým potenciálom rastu a na rozvoj miestneho súkromného sektora v južnom susedstve, zatiaľ čo zvyšných šesť fondov je medziregionálnych a sú zamerané na energiu z obnoviteľných zdrojov a iné zelené investície.

Rozvoj sociálnej a hospodárskej infraštruktúry

Finančné operácie, ktoré prispievajú k rozvoju sociálnej a hospodárskej infraštruktúry v regiónoch ELM, dosiahli 4,4 miliardy EUR, ktoré EIB podpísala v roku 2019, z čoho boli 3,2 miliardy EUR podpísané v rámci záruky EÚ. Hlavnými dotknutými odvetviami boli energetika,

¹² V Libanone, Tunisku, Predjordánsku a Pásme Gazy, Gruzínsku a Kazachstane.

doprava a voda/kanalizácia. Aj tento rok sa kládol dôraz na dopravné projekty, pričom 12 projektov predstavovalo o niečo viac ako 50 % celkového počtu podpísaných operácií z hľadiska objemu. Niektoré projekty boli zamerané na udržateľnú dopravu (napr. projekty metra v mestách Pune a Bhopal v Indii a v meste Káhira v Egypte), iné boli zacielené na prepojenosť a regionálnu integráciu v krajinách európskeho susedstva a na západnom Balkáne.

Ďalšími hlavnými odvetvami, ktoré boli zastúpené, sú energetika a vodné hospodárstvo, sanitácia a tuhý odpad. Projekty v oblasti energetiky sa zameriavali na posilnenie udržateľnosti v tomto odvetví, najmä prostredníctvom menších projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov (napr. prostredníctvom rámcových úverov a účasti v 6 fondoch). V súvislosti s hospodárením s vodou a nakladaním s odpadom sa kládol dôraz na zlepšovanie nakladania s odpadovými vodami na západnom Balkáne a v južnom susedstve. Okrem toho bol medzi financovanými projektmi aj projekt na zlepšenie nakladania s tuhým odpadom v Moldavsku.

Zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na túto zmenu

Úvermi v hodnote 2,7 miliardy EUR podpísanými v roku 2019 v regiónoch ELM sa podporí zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na ňu, z toho takmer 1,5 miliardy EUR v rámci záruky EÚ.¹³ Ku koncu roka 2019 predstavoval kumulatívny pomer opatrení v oblasti klímy v súčasnom období ELM viac ako 35 % podpísaných úverov v čistej výške¹⁴, čo prekračuje minimálny cieľ 25 % stanovený v rozhodnutí o ELM a je v súlade s cieľom realizovať aspoň 35 % z celkových finančných operácií EIB v krajinách s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom a rozvojových krajinách mimo Únie do roku 2020.

Najväčšie príspevky na cieľ týkajúci sa opatrení v oblasti klímy pochádzali z investícií do nízkouhlíkovej dopravy a do energie z obnoviteľných zdrojov. Adaptácia na zmenu klímy predstavovala 8 % financovania EIB v oblasti klímy v regiónoch ELM. V roku 2019 prijala EIB novú úverovú politiku v oblasti energetiky. V dôsledku nej EIB podporí rozvoj nízkouhlíkových, účinných a spoľahlivých energetických systémov mimo EÚ, ktorými sa zlepši prístup k modernej a cenovo dostupnej energii. V súlade s cieľmi OSN v oblasti udržateľného rozvoja, ktorých zámerom je zdvojnásobiť globálnu mieru zlepšenia energetickej efektívnosti do roku 2030, bude EIB navyše uplatňovať mimo EÚ rovnakú zásadu ako v rámci EÚ. EIB bude ako súčasť svojho záväzku týkajúceho sa inkluzívneho a udržateľného rastu aj naďalej podporovať projekty v oblasti energetiky, ktoré prispievajú k cieľom Agendy OSN 2030 pre udržateľný rozvoj.

Regionálna integrácia

V roku 2019 predstavovali celkové podpísané úvery EIB v rámci cieľa týkajúceho sa regionálnej integrácie v regiónoch ELM 1,1 miliardy EUR, z toho 1,0 miliardy EUR v rámci záruky EÚ. Činnosti vo východnom susedstve pokračovali veľkými projektmi v oblasti prepájania ciest na Ukrajinu a v Gruzínsku, zatiaľ čo inými cestnými projektmi v Srbsku a Maroku sa podporila aj regionálna integrácia. Na západnom Balkáne sa v rámci vzdelávacieho programu Čiernej Hory podporila regionálna integrácia prostredníctvom riešenia nedostatočných investícií a zlého pridelovania zdrojov vo vzdelávacom sektore,

¹³ V mnohých prípadoch prispieva k dosiahnutiu cieľa v oblasti zmeny klímy len časť projektu, v dôsledku čoho sa vykazuje ako príspevok k dosahovaniu cieľa len časť celkového úveru na projekt.

¹⁴ Zodpovedajúca hodnota na rok 2019 bola 31 %.

zlepšováním kvality vzdelávania v odľahlých oblastiach a harmonizáciou noriem, čím sa prispelo k regionálnemu hospodárskemu rastu a sociálnej súdržnosti. Ďalej sa očakáva, že partnerstvom pre miestny rozvoj v Srbsku sa zvýši kvalita komunálnej infraštruktúry a služieb v niektorých z najchudobnejších oblastí v krajine a podporí sa zosúladenie s normami EÚ, čím sa krajine pomôže splniť prístupové kritériá EÚ.

Iniciatíva na posilnenie odolnosti

V reakcii na žiadosť Európskej rady o prijatie osobitnej iniciatívy zameranej na rýchlu mobilizáciu dodatočného financovania na podporu rastu, životne dôležitej infraštruktúry a sociálnej súdržnosti v oblasti Stredozemia a na západnom Balkáne bola v roku 2016 v spolupráci s Európskou komisiou spustená iniciatíva na posilnenie odolnosti (ERI) ako príspevok k reakcii Európy na migračné a utečenecké výzvy.¹⁵ Iniciatíva na posilnenie odolnosti je súčasťou spoločnej reakcie Európy na migračnú a utečeneckú krízu so zameraním na riešenie dlhodobějších príčin migrácie a zmiernovanie dlhodobých vplyvov otrasov a kríz. Zaistenie úzkej koordinácie a komplementárnosti s ďalšími iniciatívami EÚ je preto kľúčovou prioritou. V kontexte preskúmania ELM v polovici trvania, ktoré bolo dokončené v roku 2018, sa do rozhodnutia o ELM zahrnul dodatočný cieľ dlhodobej ekonomickej odolnosti. Okrem toho bolo vyčlenených 1,4 miliardy EUR na investície verejného sektora, ktoré prispievajú k cieľu posilňovania odolnosti, a na zabezpečenie investícií súkromného sektora, ktoré podporujú dlhodobú ekonomickú odolnosť, sa vytvoril osobitný „súkromný mandát ERI“ vo výške 2,3 miliardy EUR. Súkromný mandát ERI poskytuje EIB komplexné krytie záruk, ktoré umožňuje vykonávať finančné operácie s vyšším rizikom.¹⁶

Do konca roka 2019 EIB schválila operácie v celkovej výške 5,6 miliardy EUR, ktoré sú reakciou na ciele ERI, z toho 819 miliónov bolo podpísaných v roku 2019. Približne polovicu z tohto objemu predstavovali úverové linky (hlavne na úvery pre MSP), približne 15 % investície do vodného hospodárstva alebo kanalizácie a približne 11 % investície do dopravy. Viac než dve tretiny podpísaného financovania sú určené pre súkromný sektor a poskytujú zvýšenú ekonomickú odolnosť najmä MSP. Väčšina zvyšného podpísaného financovania je zacielená na infraštruktúru, ktorá umožňuje poskytovanie základných služieb, ako je prístup k čistej vode a sanitácii, nakladaniu s odpadom a elektrine, vzdelávaniu a zdravotnej starostlivosti, miestnej doprave a mestským službám, a to rovnako pre utečencov, ako aj hostiteľské komunity.

3.2. PREHĽAD FINANCOVANIA EIB PODĽA REGIÓNOV A ODVETVÍ

V tabuľke 1 sa uvádza prehľad objemu financovania EIB v roku 2019 v regiónoch, na ktoré sa vzťahuje ELM, t. j. operácií so zárukou EÚ, ako aj operácií financovaných z nástrojov uplatňovaných na vlastné riziko.

¹⁵ <https://www.eib.org/en/projects/initiatives/resilience-initiative/index.htm>.

¹⁶ EIB poskytuje EÚ odplatu za rozpočtovú záruku v rámci súkromného mandátu ERI tým, že prenáša na EÚ rizikové výnosy z týchto operácií.

Tabuľka 1: Finančné operácie EIB podpísané v roku 2019 v regiónoch ELM (s výnimkou zrušených úverov)

Región (v miliónoch EUR)	Operácie so zárukou EÚ			Nástroje EIB uplatňované na vlastné	Spolu
	Celková záruka	Záruka na politické riziká	ELM spolu		
Predvstupové krajiny	390	50	440	60	500
Južné susedstvo	2 203	25	2 228	75	2 303
Východná Európa, Zakaukazsko a Rusko	1096	180	1276	19	1295
Ázia (okrem Strednej Ázie)	205		205	1007	1212
Stredná Ázia	30	12	42	15	57
Latinská Amerika	380	250	630	187	817
Južná Afrika		100	100		100
Spolu	4 304	617	4 922	1 364	6 285

V roku 2019 bolo z operácií v celkovej výške 7,7 miliardy EUR mimo EÚ (vrátane krajín AKT, zámorských krajín a území, ako aj štátov EZVO) 6,3 miliardy EUR podpísaných v regiónoch ELM. Približne 4,1 miliardy EUR sa podpísalo v predvstupových krajinách, krajinách európskeho susedstva a partnerských krajinách (na juhu aj na východe). Objem operácií podpísaných v Ázii, Strednej Ázii, Latinskej Amerike a Južnej Afrike dosiahol 2,2 miliardy EUR.

V porovnaní s rokom 2018 sa celkový objem financovania EIB v regiónoch ELM v roku 2019 zvýšil o 4,7 %, a to najmä z dôvodu zintenzívnenia činnosti v subregióne východná Európa, Zakaukazsko a Rusko a v subregióne Stredozemie.

Tabuľka 2: Podpísané úvery v čistej výške za rok a kumulatívne podpísané úvery v čistej výške v porovnaní so stropmi záruky ELM na obdobie 2014 – 2020 [rozhodnutie č. 466/2014/EÚ zmenené rozhodnutím (EÚ) 2018/412]

Podpísané úvery v čistej výške, v miliónoch EUR	2014 (H2)	2015	2016	2017	2018	2019	2014 (H2)-	Miera využitia
Predvstupové krajiny	200	906	566	170	1 142	241	3 224	44%
Južné susedstvo	369	726	1 299	1 168	1 367	1 609	6 537	64%
Východná Európa, Zakaukazsko a Rusko	975	1 401	1 472	657	632	1 276	6 413	96%
Ázia (okrem Strednej Ázie)	45	433	45	118	205	205	1 051	90%
Stredná Ázia	70	70	20	22		42	224	100%
Latinská Amerika	219	468	319	362	347	630	2 346	87%
Južná Afrika		150		50	70	100	370	80%
Verejný mandát ERI					522	679	1 201	86%
Súkromný mandát ERI*				612	325	140	1 076	47%
Spolu	1 878	4 154	3 720	3 159	4 610	4 922	22 442	69%

* Súkromný mandát ERI zahŕňa západný Balkán a oblasť Stredozemia.

Kumulatívne hodnoty podpísaných úverov v rámci ELM na obdobie 2014 – 2019 s výnimkou zrušených úverov dosiahli na konci roka 2019 približne 22,4 miliardy EUR. Kumulatívna miera využitia ELM z hľadiska podpísaných úverov v čistej výške predstavovala 69 % celkového stropu záruky.

Najnižšia miera využitia záruky EÚ sa pozoruje v regióne predvstupových krajín. Vysvetľuje sa to najmä obmedzením operácií EIB v Turecku so zreteľom na politický a hospodársky vývoj od roku 2016. Nižšiu mieru využitia, ako je priemer, možno pozorovať aj v južnom susedstve, v ktorom EIB aj naďalej hodnotí celkové operačné prostredie ako náročné, čiastočne z dôvodu politickej nestability, rastúceho verejného dlhu a malého fiškálneho priestoru v niektorých krajinách. Ako komplikujúci faktor EIB uvádza aj nedostatočnú kapacitu a kapacitu predkladateľov projektu.

Najvyššie miery využitia, pokiaľ ide o podpisy, sú zaznamenané v Strednej Ázii a vo východnom susedstve.

Tabuľka 3: Sektorové rozdelenie finančných operácií EIB podpísaných v regiónoch ELM v roku 2019 v rámci záruky EÚ

Odvetvie/región (v miliónoch EUR)	Predvstupové krajiny	Južné susedstvo	Východná Európa, Zakaukazsko a	Ázia	Stredná Ázia	Latinská Amerika	Južná Afrika	Spolu	Podiel z celkového objemu
Doprava	100	576	814	152				1 642	33%
Úverové linky	50	1000	196		12	135	100	1 493	30%
Voda, kanalizácia	194	382	66	54		145		841	17%
Energetika		217	84		30	350		681	14%
Priemysel	50	22	38					110	2%
Poľnohospodárstvo, rybníctvo, lesníctvo		25	26					51	1%
Rozvoj miest	17	6	27					50	1%
Tuhý odpad			25					25	0,5%
Vzdelávanie	18							18	0,4%
Kombinované infraštruktúrne projekty	11							11	0,2%
Spolu	440	2 228	1 276	205	42	630	100	4 922	100%

Pokiaľ ide konkrétne o súkromný mandát ERI, miera využitia zo strany EIB (podľa podpísaných úverov v čistej výške) dosiahla do konca roka 2019 47 %.

Pokiaľ ide o sektorové rozdelenie operácií ELM v roku 2019, popredné priečky opäť zaujíma odvetvie dopravy, ktoré predstavuje 33 % všetkých podpísaných úverov. Väčšina operácií

ELM pozostáva z investícií do infraštruktúry, najmä do odvetví dopravy, energetiky a vodného hospodárstva/kanalizácie.

3.3. VPLYV A PRIDANÁ HODNOTA OPERÁCIÍ EIB

Komisia v rámci svojho hodnotenia z 13. septembra 2019¹⁷ vykonala komplexnú analýzu vplyvu a pridanej hodnoty vykonávania mandátu na poskytovanie vonkajších úverov zo strany EIB. V nasledujúcich odsekoch sa uvádza vlastné hodnotenie vplyvu operácií EIB, ktoré sa vyhodnotili podľa nástroja na meranie výsledkov EIB.

EIB sleduje očakávané výsledky a vplyv svojich finančných operácií prostredníctvom svojho rámca merania výsledkov (Result Measurement Framework, ďalej len „ReM“), ktorý sa začal používať v roku 2012. Vo fáze vyhodnocovania sú stanovené ukazovatele výsledkov s východiskovými hodnotami a cieľmi, pomocou ktorých sa predvídajú očakávané hospodárske, sociálne a environmentálne výsledky. Výsledky sa počas celého životného cyklu projektu porovnávajú s týmito referenčnými ukazovateľmi výkonnosti a sú predmetom správy po dokončení rozličných fáz: pri dokončení projektu a tri roky po dokončení projektu (fáza „po dokončení“) v prípade priamych operácií, na konci investičného obdobia a na konci životnosti v prípade fondov súkromného kapitálu a na konci obdobia pridelovania prostriedkov v prípade úverových liniek. Väčšina operácií EIB v rámci ELM slúži na financovanie investícií do infraštruktúry, ktorých vybudovanie zvyčajne trvá dlhé roky. Údaje o skutočných výsledkoch a vplyvoch dosiahnutých s podporou rozpočtovej záruky EÚ sú preto obvykle k dispozícii so značným časovým odstupom.

EIB hodnotí projekty v súlade s ReM v rámci troch „pilierov“:

- i. V pilieri 1 sa hodnotí očakávaný prínos k plneniu priorít EÚ a partnerských krajín, ako aj oprávnenosť na základe cieľov mandátu EIB. Pomáha pochopiť logiku intervencie EIB s ohľadom na očakávané vplyvy projektu.
- ii. V pilieri 2 sa hodnotí kvalita a spoľahlivosť operácie na základe očakávaných výstupov a výsledkov.
- iii. V pilieri 3 sa hodnotí očakávaný finančný a nefinančný prínos (pridaná hodnota) EIB v rámci projektu mimo trhovej alternatívy. Pomáha posúdiť intervenčnú logiku na úrovni vstupov EIB do projektu.

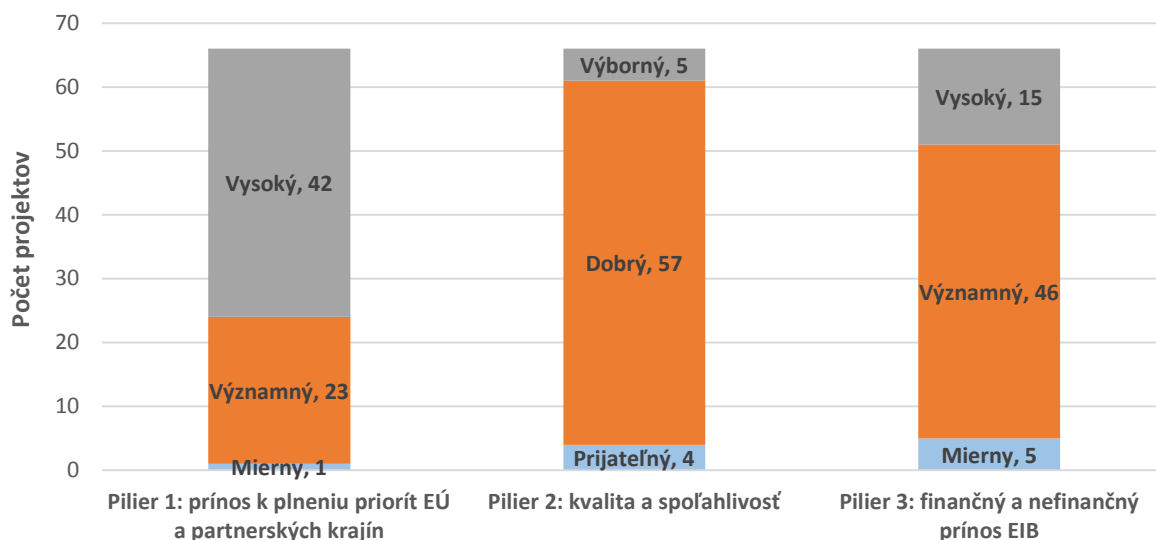
EIB podpísala v roku 2019 v rámci ELM a nástrojov EIB uplatňovaných na vlastné riziko prvú finančnú zmluvu v súvislosti so 66 projektmi. V prípade 65 z týchto 66 nových projektov EIB vyhodnotila prínos podľa piliera 1 rámca ReM prinajmenšom ako „významný“, čo znamená, že sa usudzuje, že sú v súlade s cieľmi ELM a vysokou mierou prispievajú k dosahovaniu buď cieľov vnútroštátneho rozvoja, alebo cieľov EÚ a mierne prispievajú k dosahovaniu ostatných cieľov. Prínos 42 projektov k prioritám EÚ a k cieľom vnútroštátneho rozvoja bol zo strany EIB vyhodnotený ako „vysoký“.

Rating podľa piliera 2 je založený na spoľahlivosti projektu, jeho finančnej a hospodárskej udržateľnosti a environmentálnej a sociálnej udržateľnosti. Päť nových projektov podpísaných v roku 2019 bolo vyhodnotených ako „výborný“ a 57 projektov bolo podľa piliera 2 zo strany

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/commission-staff-evaluation-european-investment-banks-external-lending-mandate-2014-18_en.

EIB vyhodnotených ako „dobrý“ s priemernou vnútornou mierou návratnosti 10 až 15 % v prípade projektov v oblasti infraštruktúry. Štyri projekty získali od EIB rating „priateľný“, často v dôsledku vysokorizikového prostredia alebo nedostatkov zaznamenaných u predkladateľov projektu.

Graf 3: Ratingy nových operácií v regiónoch ELM podpísaných v roku 2019, ktoré EIB vypracovala na základe ReM – podľa pilierov

V rámci piliera 3 EIB zhodnotila svoj očakávaný finančný a nefinančný prínos k 61 projektom ako „vysoký“ alebo „významný“, najmä v súvislosti s dĺžkou splatnosti poskytnutých finančných prostriedkov (nad rámec toho, čo bolo k dispozícii na miestnych trhoch).

V kontexte vývoja rámca merania výsledkov EIB sa údaje postupne stávajú dostupnými aj v súvislosti so skutočne dosiahnutými výsledkami v prípade niektorých operácií, pri ktorých sa očakávania sformulovali na základe rámca ReM, ktorý sa začal používať v roku 2012. Za rok 2019 EIB oznámila výsledky dosiahnuté v prípade 18 operácií vo finančnom sektore (úverové linky) – 10 v Turecku, 3 v Egypte, 2 v Čiernej Hore, 2 v Srbsku a 1 v Tunisku. V rámci týchto úverových liniek poskytli partnerské banky celkovo 2,3 miliardy EUR prostredníctvom 5 531 úverov. Z toho 5 202 úverov sa poskytlo MSP a 329 spoločnostiam so strednou trhovou kapitalizáciou. Priemerný čas splatnosti úverov poskytnutých konečným príjemcom (vážený podľa veľkosti úveru) bol 4,4 roka. Konečné prijímajúce spoločnosti zamestnávali celkovo približne 266 000 ľudí a priemerná prijímajúca spoločnosť bola „malá“ a mala 48 zamestnancov.

3.4. ŽIADOSTI O ZÁRUKU EÚ

Od roku 2012 do roku 2019 EIB požiadala celkovo o 476 miliónov EUR, z toho o takmer 55 miliónov EUR v roku 2019. Zostatková suma istiny, ktorá by mohla byť splatná, na konci roka 2019 predstavovala 161 miliónov EUR.¹⁸ V roku 2019 EIB podala niekoľko nových žiadostí o záruku EÚ v dôsledku oneskorených platieb v rámci úverov pre Sýriu. Snahy

¹⁸ Sumy sú vykazované v EUR k 31. decembru 2019 len na informatívne účely. Niektoré z výziev na uplatnenie záruky odkazujú na sumy dlžné v iných menách.

o vymáhanie oneskorených platieb neboli doteraz úspešné. EIB sa obrátila na príslušné súdy s cieľom zachovať pohľadávky EÚ voči Sýrii.¹⁹

EIB požiadala v júni 2016 o záruku na politické riziká v rámci úveru pre letisko *Aéroport Enfidha* v Tunisku. Výsledkom následných diskusií medzi EIB a Komisiou bola dohoda týkajúca sa zaobchádzania s touto výzvou na uplatnenie záruky. V stručnosti, strany sa dohodli, že si neuhradenú expozíciu rozdelia podľa zmluvy o úvere rovným dielom.²⁰ V roku 2019 dlžník, jeho akcionári, veritelia a tuniské orgány uzavreli dohodu o reštrukturalizácii a očakáva sa, že účinnosť nadobudne v priebehu roka 2020. Podpísanie dohody o reštrukturalizácii v decembri 2019 aktivovalo platbu vo výške približne 1,4 milióna EUR, ktorá je prvou za štyri roky. V súlade s dohodou uzavretou medzi EIB a Komisiou bola polovica prijatej sumy v januári 2020 vrátená Komisii.

4. SPOLUPRÁCA EIB S OSTATNÝMI PARTNERMI

4.1. SPOLUPRÁCA S KOMISIOU

Spolupráca EIB a Komisie v záležitostiach týkajúcich sa ELM sa uskutočňuje v kontexte širšieho partnerstva medzi oboma inštitúciami vrátane mechanizmov kombinovaného financovania EÚ, ako napr. investičnej platformy susedstva (NIP), Investičného rámca pre západný Balkán (WBIF) a technickej pomoci pre ERI (ERI TA), ktoré podporujú činnosti rozvojových finančných inštitúcií mimo EÚ.

EIB naďalej využíva tieto mechanizmy, t. j. zvýhodnené financovanie z rozpočtových zdrojov EÚ, ktorým sa podporuje príprava a/alebo realizácia projektov financovaných z prostriedkov EIB. V roku 2019 EIB schválila v regiónoch ELM 22 nových grantov v celkovej výške 226 miliónov EUR, ktoré boli úplne alebo čiastočne financované z rozpočtu EÚ. Z toho 37,6 milióna EUR bolo určených na technickú pomoc (TA), 148,5 milióna EUR na investičné granty a 40,1 milióna EUR na finančné nástroje. Okrem toho sa schválilo 22 operácií v rámci ERI TA v celkovej výške 34,6 milióna EUR. Súčasne z týchto grantov ťažilo alebo bude ťažiť 21 projektov EIB podpísaných v roku 2019 v regiónoch ELM, ktoré boli buď priamo financované z vlastných zdrojov EIB, ako napr. ERI TA, alebo realizované EIB a úplne alebo čiastočne financované z rozpočtu EÚ.

EIB je takisto jedným z implementujúcich partnerov novej záruky EÚ, ktorú ponúka Európsky fond pre udržateľný rozvoj (EFSD). ELM a EFSD sa zameriavajú na rôzne typy výrobkov, dlžníkov a geografických oblastí. EFSD sa napríklad nevzťahuje na západný Balkán, zatiaľ čo ELM sa nevzťahuje na veľké časti Afriky. Okrem toho sa rozhodovací proces týkajúci sa záruk EÚ poskytovaných v rámci EFSD líši od vopred stanovenej sedemročnej záruky, ktorú EIB poskytuje v súvislosti s ELM.

V júni 2018 Komisia navrhla zriadiť od roku 2021 nový Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (ďalej len „NDICI“) a prepracovať poskytovanie rozpočtových

¹⁹ EIB súčasne v roku 2017 podala návrh na začatie súdneho konania proti Sýrii. Anglický najvyšší súd (29. júna 2018) a Všeobecný súd/Súdny dvor Európskej únie (6. júna 2019) rozhodli v prospech vydania súhrnného rozsudku pre EÚ, v ktorom sa uznávajú všetky pohľadávky EÚ voči Sýrii s ohľadom na oneskorené neuhradené platby v rámci úverov EIB pre Sýriu do času predloženia pohľadávok.

²⁰ Dohoda bola podpísaná 8. decembra 2017.

záruk EÚ na investície mimo EÚ.²¹ Prístup pre obdobie po roku 2020 je založený na koncepcii „otvorenej architektúry“, kde by partnerské finančné inštitúcie mali využívať záruku EÚ podľa svojich príslušných odborných znalostí a prinášať pre EÚ v praxi najvyšší dosah z hľadiska rozvoja. EIB by naďalej bola kľúčovým partnerom pre financovanie investícií mimo EÚ, najmä pokiaľ ide o investičné projekty v rámci verejného sektora, ale podmienky na získanie záruk EÚ by spĺňalo viacero ďalších finančných inštitúcií.²² V rámci NDICI sa predpokladá výrazné usmerňovanie politiky zo strany EÚ a posilnená koordinácia s finančnými inštitúciami, ktoré slúžia ako implementujúci partneri. Technické rokovania medzi Komisiou a EIB sa uskutočnili s cieľom preskúmať možné spôsoby záruk, ktoré by EÚ mohla poskytovať EIB po roku 2020.

4.2. SPOLUPRÁCA S EURÓPSKYM OMBUDSMANOM

V memorande o porozumení podpísanom medzi EIB a európskym ombudsmanom v roku 2008 sa stanovuje základ dvoch fáz mechanizmu EIB na vybavovanie sťažností (EIB-CM). Sťažnosti sa najprv spracúvajú prostredníctvom mechanizmu EIB-CM, než ich prípadne preskúma ombudsman. EIB aktualizovala svoju politiku týkajúcu sa mechanizmu na vybavovanie sťažností v novembri 2018.²³ Počas roka 2019 dostal ombudsman jednu novú sťažnosť týkajúcu sa činností EIB v regiónoch ELM.

Pokiaľ ide o interné štádium mechanizmu EIB-CM, počet nových sťažností týkajúcich sa projektov zaregistrovaných v regiónoch ELM sa znížil z 19 v roku 2018 na 15 v roku 2019. Z nich 11 súviselo s environmentálnymi a so sociálnymi otázkami, 3 s aspektmi riadenia financovaných operácií a 1 s prístupom k informáciám. V roku 2019 sa v rámci mechanizmu EIB-CM uzavrelo 15 prípadov v regiónoch ELM: 4 v Bosne a Hercegovine, 4 v Tunisku, 2 v Srbsku, 1 v Indii, 1 v Kostarike, 1 na Ukrajine, 1 v Paname a 1 prípad s pôsobnosťou na viacerých miestach.²⁴ Výsledok týchto sťažností, ktoré sa riešili prostredníctvom mechanizmu EIB-CM, bol rôzny – „neodôvodnené tvrdenia“ (7), „odstúpenie od financovania zo strany EIB“ (3), „zmierlivé riešenie“ (1), „odôvodnené tvrdenia“ (1) „žiadosť o financovanie stiahnutá zo strany predkladateľa projektu“ (1) a „odporúčané oblasti zlepšenia“ (2).

4.3. SPOLUPRÁCA S MEDZINÁRODNÝMI FINANČNÝMI INŠTITÚCIAMI

Spolupráca EIB s inými medzinárodnými finančnými inštitúciami a rozvojovými finančnými inštitúciami členských štátov EÚ siaha od dialógu o inštitucionálnych záležitostiach a tematických otázkach až po spolufinancovanie operácií a deľbu príslušnej technickej práce.

V roku 2019 EIB spolufinancovala s Európskou bankou pre obnovu a rozvoj (EBOR) 6 operácií v celkovej výške 888 miliónov EUR. Štyri projekty boli spolufinancované so skupinou AFD (Francúzsko) a tri so skupinou KfW (Nemecko). Okrem toho boli 4 projekty

²¹ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce [COM(2018) 460 final zo 14. júna 2018].

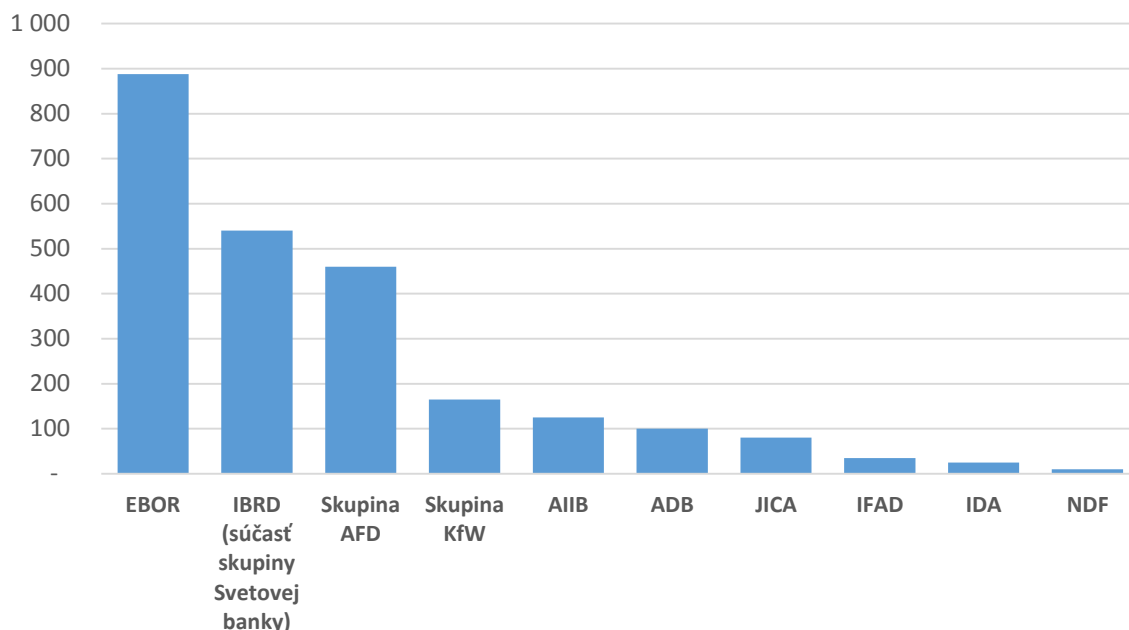
²² Pozri aj oznámenie Komisie z 12. septembra 2018 Zefektívnenie finančnej architektúry pre investície mimo Európskej únie, COM(2018) 644 final.

²³ <http://www.eib.org/en/infocentre/publications/all/complaints-mechanism-policy.htm>.

²⁴ Kirgizsko, Tadžikistan, Afganistan a Pakistan.

spolufinancované z prostriedkov Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj (IBRD), ktorá je súčasťou skupiny Svetovej banky. EIB, AFD a KfW naďalej úzko spolupracovali v kontexte iniciatívy vzájomnej dôvery (MRI). MRI sa začala v roku 2013 a zjednodušuje a uľahčuje poskytovanie spolufinancovania príjemcom tým, že sa opiera o jedného z troch partnerov, ktorí preberajú úlohu hlavného poskytovateľa financií na určité úlohy súvisiace s projektom, napr. časti projektu zamerané na hĺbkovú analýzu alebo dohľad nad verejným obstarávaním. Riadiace a rozhodovacie orgány partnerov iniciatívy sa oboznámili s dokumentmi, ktoré vypracovali ostatné inštitúcie a ktoré používajú pre svoje vlastné rozhodnutia. Celkovo bolo v roku 2019 v regiónoch ELM podpísaných 24 spolufinancovaných projektov.

Graf 4: Spolufinancovanie medzinárodných finančných inštitúcií a rozvojových finančných inštitúcií v súvislosti s projektmi EIB podpísanými v roku 2019 (v miliónoch EUR)

Poznámka.: Sumy, ktoré majú spoločne investovať ostatné medzinárodné finančné inštitúcie a rozvojové finančné inštitúcie, sú len orientačné a určené na základe odhadov uskutočnených v počiatočných fázach vývoja projektu. Medzi partnerov konkrétne patria: Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBOR), Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj (IBRD), Agence Française de Développement (AFD), KfW, Ázijská banka pre investície do infraštruktúry (AIIB), Ázijská rozvojová banka (ADB), Japonská agentúra pre medzinárodnú spoluprácu (JICA), Medzinárodný fond pre rozvoj poľnohospodárstva (IFAD) a Medzinárodné združenie pre rozvoj (IDA).